

DENEY 3. KIRCHHOFF KURALLARI

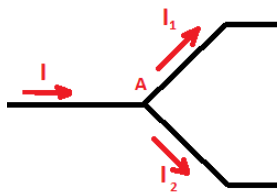
Amaç:

- 1) Breadboard üzerinde, dirençler ile paralel ve seri bağlı devreler oluşturarak karmaşık devre sistemlerini kurmak.
- 2) Kirchhoff akım ve gerilim yasalarının incelenmesi.

Kuramsal Bilgi:

Basit bir devrede $\Delta V = IR$ eşitliği (Ohm kanunu) ile dirençlerin seri ve paralel bağlanması kuralları kullanılarak kolaylıkla anlaşılabilir. Eğer devre tek bir kapalı devreye indirgenemiyorsa Kirchhoff yasaları kullanılarak çözülür. **Kirchoff yasaları**, belirli bir anda bir elektrik devresindeki akımların sağlaması gereken şartları veren ve elektrik yükünün ve enerjisinin korunumuna dayalıdır. Kirchhoff yasaları şu şekildedir.

1. **Kirchoff'un Akım Yasası** Herhangi bir düğüm noktasına gelen akımların toplamı, bu düğüm noktasından çıkan akımların toplamına eşittir.

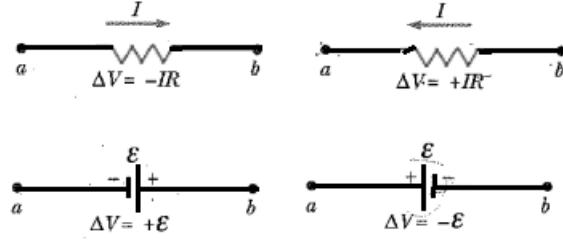
$$\sum I_{Gelen} = \sum I_{Çıkan}$$
$$I = I_1 + I_2$$

Yük korunumuna dolayısıyla toplam yük miktarının aynı kalmasına dayanır. Basit olarak herhangi bir noktada yük birikmesi olmayacağından devredeki verilen bir noktaya ne kadar akım geldiyse o kadar akım o noktadan çıkacaktır.

2. **Kirchoff'un Gerilim yasası:** Herhangi bir kapalı devrede boyunca bütün devre elemanlarının uçları arasındaki potansiyel farklarının cebirsel toplamı sıfır olmalıdır.

$$\sum_{\substack{\text{Kapalı} \\ \text{İlmek}}} \Delta V = 0$$

Enerjinin korunumuna dayanmaktadır. Yükler yüksek potansiyelden düşük potansiyele doğru hareket ederler. Dolayısıyla bu kuralı uygularken; dirençlerin uçlarındaki elektrik potansiyeldeki değişim(potansiyel fark), hareket yönü a noktasında b noktasına doğru alınırsa dirençlerden geçen akımın yönü ile aynı yönlü olduğunda $\Delta V = -IR$, akımın yönü ile ters yönde olduğunda ise $\Delta V = +IR$ olarak alınır. İlaveten, bir emk kaynağı, emk yönünde geçiliyorsa (– uçtan + uca doğru) elektrik potansiyeldeki değişim(potansiyel fark) $\Delta V = +\mathcal{E}$, tersi yönünde geçiliyorsa $\Delta V = -\mathcal{E}$ olarak alınır.

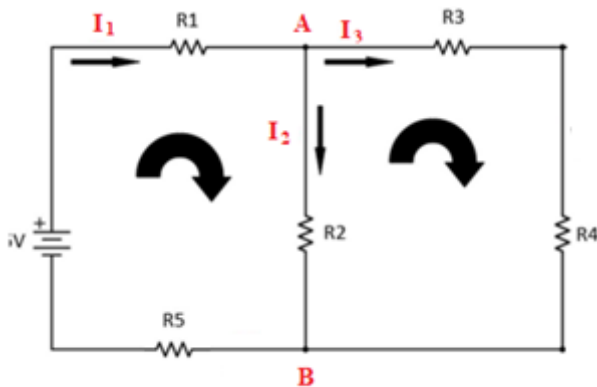

Araç ve Gereçler:

1. Breadboard.
2. Çeşitli büyüklükte dirençler.
3. Ayarlı DC güç kaynağı.
4. Dijital multimetre (DMM) ve kabloları.

Deneyin Yapılışı:

1. Breadboard üzerinde şekildeki devreyi kurunuz.

2. DMM'yi akım kademesine getirin.
3. Her bir direnç üzerinden geçen akım değerlerini aşağıdaki çizelge 1'e kaydediniz.

Çizelge 1.

V (Volt)	I ₁ (A)	I ₂ (A)	I ₃ (A)
10			

4. A ve B düğümleri için düğüm denklemlerini oluşturunuz. Sonuçlarınızı Çizelge 2’ e yazınız ve karşılaştırınız.

Çizelge 2.

Düğüm	Düğüm Denklemi	Düğüm Giren Akımlar	Düğüm Çıkan Akımlar
A			
B			

5. Devre üzerindeki her bir direnç üzerinde düşen gerilim değerlerini DMM ile ölçüp sonuçları Çizelge 3’e kaydediniz.

Çizelge 3.

	V(V)	V ₁ (V)	V ₂ (V)	V ₃ (V)	V ₄ (V)	V ₅ (V)
DeneySEL Ölçüm						

6. Çevrim-I ve Çevrim-2 için çevrim denklemlerini oluşturunuz. Bu denklemleri kullanarak teorik olarak I₁, I₂ ve I₃ akımlarını bulunuz. Sonuçlarınızı Çizelge 4’e yazınız ve karşılaştırınız.

Çizelge 4.

Çevrim	Çevrim Denklemi	I ₁	I ₂	I ₃
1				
2				

Kaynaklar:

1. Fen ve Mühendislik İçin FİZİK (Yardımcı Kitap) (Raymond A. SERWAY ve John W. JEWETT)